

- 1573 / 1 - 94 / 95

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1994-1995 (*)

19 OKTOBER 1994

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van
6 augustus 1931 houdende
vaststelling van de
onverenigbaarheden en ontzeggingen
betreffende de ministers, gewezen
ministers en ministers van Staat,
alsmede de leden en gewezen leden
van de Wetgevende Kamers**

(Ingediend door de heer Viseur c.s.)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel beoogt de gedeeltelijke verwezenlijking van het voornemen dat de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft geformuleerd in haar « resolutie met betrekking tot de organisatie van de nieuwe Kamer en het statuut van de toekomstige volksvertegenwoordiger », in plenaire vergadering aangenomen op 1 juli 1994, (Stuk n° 1500/3-93/94), en meer bepaald onder titel II (Statuut van de toekomstige volksvertegenwoordiger), gedachtenstreepjes elf en dertien.

De tekst onder titel II, elfde gedachtenstreepje, van de resolutie luidt als volgt :

« Jaarlijks stelt elke volksvertegenwoordiger een lijst op met de door hem uitgeoefende mandaten in de openbare of de privé-sector, met de vermelding of hij daarvoor al dan niet wordt vergoed. De lijsten worden openbaar gemaakt door de Kamer. »

(*) Vierde zitting van de 48e zittingsperiode.

- 1573 / 1 - 94 / 95

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1994-1995 (*)

19 OCTOBRE 1994

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 6 août 1931
établissant des incompatibilités
et interdictions concernant
les ministres, anciens ministres
et ministres d'Etat, ainsi que
les membres et anciens membres
des Chambres législatives**

(Déposée par M. Viseur et consorts)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi se veut la concrétisation d'une partie de la volonté exprimée par la Chambre des représentants dans sa « résolution relative à l'organisation de la future Chambre et au statut du futur député », adoptée en séance plénière le 1er juillet 1994 (Doc. n° 1500/3-93/94), et plus particulièrement des onzième et treizième tirets de son titre II (Statut du futur parlementaire).

Le onzième tiret du titre II de cette résolution est en effet libellé comme suit :

« Une liste de mandats exercés, publics ou privés, indiquant s'ils sont rémunérés ou non, sera dressée chaque année par chaque député et publiée par la Chambre. »

(*) Quatrième session de la 48e législature.

De tekst onder het dertiende gedachtenstreepje van dezelfde resolutie luidt als volgt :

« Er zal onverwijld een lijst worden opgesteld met de onverenigbaarheden die door de volgende zittingsperiode in uitzicht worden gesteld, teneinde de onafhankelijkheid te versterken, de deelneming aan de werkzaamheden te verbeteren en elk belangenconflict te voorkomen. »

Om die twee voornemens in wetsbepalingen om te zetten, baseert dit wetsvoorstel zich hoofdzakelijk op drie ideeën, waaruit een aantal regels worden afgeleid :

1. *Openheid* : iedereen moet op de hoogte zijn van de mandaten, functies en ambten die de parlementsleden uitoefenen, ook al zijn die verenigbaar met het parlementair mandaat.

Het is niet bevorderlijk voor de goede werking van de democratie dat er omtrent de buitenparlementaire activiteiten van de verkozenen der Natie vaagheid of opzettelijk in stand gehouden onduidelijkheid heerst. De lijst met de mandaten, functies en ambten die elk van de volksvertegenwoordigers in de privé- of de overheidssector uitoefent, moet bijgevolg openbaar worden gemaakt.

Dit wetsvoorstel bepaalt dat elk parlements lid vóór zijn ambtsaanvaarding en bij het begin van ieder kalenderjaar (uiterlijk op 31 januari) een lijst moet opstellen met de al dan niet bezoldigde mandaten, functies en ambten die hij in de privé- of de overheidssector uitoefende op de dag van zijn verkiezing of op 31 december van het afgelopen jaar (zie artikel 1, 4°, § 3, 1° en 2° lid van het voorstel). De lijst wordt openbaar gemaakt door de Kamer waarvan de betrokkene deel uitmaakt.

Deze lijst komt niet alleen de openheid ten goede. Ze biedt de Kamer ook de mogelijkheid er zich vóór de eedaflegging en, vervolgens, elk jaar opnieuw van te vergewissen dat geen van haar leden een mandaat, functie of ambt uitoefent dat onverenigbaar is met zijn parlementair mandaat.

Valse verklaringen met betrekking tot de inhoud van die lijst zullen niet alleen worden vervolgd als valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken (bestraft door artikel 193 en volgende van het Strafwetboek), ze zullen ook worden gestraft met een bijzonder zware geldboete (zie artikel 1, 4°, § 3, 6° lid van het voorstel) en met ontzetting van het recht om te kiezen en gekozen te worden gedurende vijf tot tien jaar (naar analogie van artikel 9 van de wet van 3 mei 1880, dat betrekking heeft op de valse verklaringen en valse getuigenissen in het raam van een parlementair onderzoek).

Om het verplichte karakter van de lijst kracht bij te zetten, wordt elk lid dat nalaat vóór zijn eedaflegging een lijst van zijn mandaten op te stellen, geacht af te zien van zijn parlementair mandaat (zie artikel 1, 4°, § 3, derde lid, tweede zin van het voorstel). Indien het parlements lid tijdens zijn mandaat « vergeet » zodanige lijst in te dienen, wordt hij geacht geen ander mandaat dan dat van parlements lid aan te geven (zie artikel 1, 4°, § 3, tweede lid, tweede zin

Le treizième tiret de la même résolution est, quant à lui, libellé comme suit :

« Il sera dressé, sans délai, une liste des incompatibilités à prévoir pour la prochaine législature, en vue de renforcer l'indépendance, d'améliorer la participation aux travaux et de prévenir tout conflit d'intérêt. »

Pour transposer ces deux intentions en termes législatifs, la présente proposition se fonde sur trois idées principales, desquelles sont tirées un certain nombre de règles :

1. *Transparence* : les mandats, fonctions et emplois exercés par les parlementaires doivent être connus de tous, même s'ils ne sont pas incompatibles avec le mandat parlementaire.

Il n'est en effet pas souhaitable pour le bon fonctionnement de la démocratie qu'un certain flou, voire une opacité délibérément entretenue, règne à propos des activités extra-parlementaires exercées par les élus de la Nation. La liste des mandats, fonctions et emplois, publics ou privés, de chaque parlementaire doit donc être rendue publique.

La présente proposition de loi prévoit dès lors que chaque parlementaire est tenu de dresser, avant son entrée en fonction, et au début de chaque année civile (le 31 janvier au plus tard), la liste des mandats, fonctions et emplois, publics et privés, rémunérés ou non, qu'il exerçait, respectivement, au jour de son élection et au 31 décembre de l'année écoulée (cf. l'article 1er, 4°, § 3, alinéas 1er et 2 de la proposition). La Chambre dont l'intéressé est membre publie cette liste.

Outre le souci de transparence, l'établissement de cette liste devrait permettre à la Chambre de vérifier, avant la prestation de serment, et annuellement par la suite, qu'aucun de ses membres n'exerce un mandat, fonction ou emploi incompatible avec sa qualité de parlementaire.

En plus des poursuites pour faux et usage de faux sanctionnés par les articles 193 et suivants du Code pénal, toute fausse déclaration dans le contenu de cette liste sera punie d'une amende extrêmement lourde (cf. article 1er, 4°, § 3, alinéa 6 de la proposition), ainsi que de la privation des droits de vote et d'éligibilité pour un terme de cinq à dix ans (par analogie avec l'article 9 de la loi du 3 mai 1880 traitant des fausses déclarations et faux témoignages dans le cadre des enquêtes parlementaires).

Enfin, dans le but de renforcer le caractère obligatoire de cette liste, celui qui se sera abstenu d'établir la liste de ses mandats avant sa prestation de serment sera réputé renoncer à son mandat parlementaire (cf. article 1er, 4°, § 3, alinéa 3, seconde phrase de la proposition). En revanche, si cet « oubli » intervient en cours de mandat, le parlementaire sera présumé ne déclarer aucun autre mandat que celui de membre des Chambres (cf. article 1er, 4°, § 3,

van het voorstel). Dit vermoeden beoogt niet die parlementsleden vrij te stellen van de verplichting om elk jaar een lijst in te dienen, maar moet de juridische grondslag leggen voor het misdrijf « valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken », wanneer het vermoeden dat het lid geen ander mandaat uitoefent, niet met de werkelijkheid strookt.

2. *Beschikbaarheid* : het parlementslicd moet het grootste deel van zijn tijd kunnen besteden aan de uitoefening van zijn mandaat; daarom moet hij beschikbaar zijn en mag hij niet opgeslorpt worden door andere politieke functies of functies als particulier, die zijn beschikbaarheid kunnen beperken.

Talrijke onverenigbaarheden tussen het parlementair mandaat en andere bij verkiezing toegekende uitvoerende mandaten (regering, provincie, gemeenschap, gewest, Europa) zijn reeds bij wet of door de Grondwet vastgelegd.

De enige politieke mandaten die nog volledig verenigbaar blijven met het parlementair mandaat, zijn de gemeentelijke mandaten. De uitvoerende ambten in een gemeente vergen echter vaak te veel tijd en aandacht opdat het parlementslicd nog voldoende beschikbaar kan zijn voor de uitoefening van zijn parlementair mandaat. Bijgevolg moet het ambt van burgemeester of schepen onverenigbaar verklaard worden met een parlementair mandaat.

De beschikbaarheid van de parlementsleden zou ook gebaat zijn bij een verbod om een beroep uit te oefenen dat meer tijd in beslag neemt dan een zeer beperkte deeltijd baan (een vierde van de normale arbeidstijd bijvoorbeeld). Voor loon- en weddetrekenden en voor leerkrachten kan gemakkelijk worden nagegaan hoeveel tijd zij aan hun beroep besteden. Voor parlementsleden die als zelfstandige gevestigd zijn of die een vrij beroep uitoefenen, is controle evenwel onmogelijk.

Ter wille van de billijkheid stelt dit wetsvoorstel dan ook geen beperkingen op de cumulatie met welke beroepsbezigheid ook. Daarbij zij evenwel aangestipt dat parlementsleden dit soort cumulaties uit ethische overwegingen zoveel mogelijk zouden moeten vermijden. De bepalingen die in het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers zullen worden opgenomen overeenkomstig titel I, gedachtenstreepje acht, en titel II, gedachtenstreepjes vier en vijf, van bovengenoemde resolutie, lijken ons noodzakelijk en vermoedelijk toereikend te zijn om het parlementslicd ertoe te verplichten beschikbaar te blijven voor de uitoefening van zijn mandaat. Wij herinneren er tevens aan dat die bepalingen respectievelijk betrekking hebben op het permanent quorum in commissie en op de koppeling van de parlementaire vergoeding van de leden van de Kamer en de terugbetaling van hun kosten aan hun aanwezigheid in plenaire vergadering en in commissie.

3. *Onafhankelijkheid* : parlementsleden zijn de verkozenen van de Natie en niet de vertegenwoordigers van een of ander particulier belang. Zij moeten bijgevolg onafhankelijk zijn van de andere politieke

alinéa 2, seconde phrase de la proposition), et ce non pour dispenser ces parlementaires d'établir leur liste annuelle, mais pour fonder l'infraction de faux et usage de faux dans l'hypothèse, assimilée à une fausse déclaration, où cette présomption ne correspond pas à la réalité.

2. *Disponibilité* : le parlementaire doit pouvoir consacrer la majeure partie de son temps à l'exercice de son mandat; pour ce faire, il doit être disponible et ne pas devoir assumer par ailleurs des fonctions politiques ou privées qui limiteraient sa disponibilité.

De nombreuses incompatibilités entre le mandat parlementaire et d'autres mandats électifs et exécutifs (Gouvernement, Province, Communauté, Région, Europe) ont déjà été érigées par la loi ou la Constitution.

Parmi les mandats politiques, seuls les mandats communaux restent encore totalement compatibles avec le mandat parlementaire. Pourtant, l'exercice de fonctions exécutives au sein d'une commune présente souvent un caractère trop absorbant que pour permettre au parlementaire d'exercer son mandat avec toute la disponibilité voulue. Il convient dès lors de prévoir une interdiction de cumul avec les fonctions de bourgmestre ou d'échevin.

L'objectif de disponibilité des parlementaires commanderait également qu'il leur soit interdit d'exercer une profession quelconque au-delà d'un temps partiel très limité (à un quart temps par exemple). S'il est toutefois assez facile de contrôler le temps consacré à l'exercice d'une profession salariée ou appointée ou à l'exercice d'une charge d'enseignant par exemple, il est par contre impossible d'opérer un quelconque contrôle de ce type sur les parlementaires qui exercent une profession d'indépendant ou une profession libérale.

Par souci d'équité, nous ne proposons donc aucune limitation de cumul avec une profession quelconque, étant toutefois entendu que l'éthique du parlementaire devrait lui commander d'éviter au maximum ce genre de cumul. Les dispositions qui seront prises dans le règlement de la Chambre des représentants en application du huitième tiret du titre Ier et des quatrième et cinquième tirets du titre II de la susdite résolution nous paraissent nécessaires et probablement suffisantes pour obliger le parlementaire à se rendre disponible pour l'exercice de son mandat. Pour rappel, ces dispositions concernent respectivement le quorum permanent en commission et la liaison du revenu du parlementaire, ainsi que le remboursement de ses frais, à sa présence en séance plénière et en commission.

3. *Indépendance* : le parlementaire est l'élu de la Nation et non le représentant de tel ou tel intérêt particulier. Il faut donc que le parlementaire soit indépendant non seulement par rapport aux autres

instanties (regering, provincie, gemeenschap, gewest, Europa), maar ook en vooral van de economische, sociale of corporatistische instanties uit de overheids- of de privé-sector.

Het Parlement moet worden behoed voor het gevaar van vermenging van privé-belangen en het algemeen belang, vooral wanneer het gaat om belangrijke financiële of maatschappelijke beslissingen. Naar onze mening is het dan ook niet gezond dat een parlements lid deel uitmaakt van het bestuur of deelneemt aan het beheer van of het toezicht op :

- instellingen van openbaar nut (parastatale, pararegionale, paracommunautaire, paraprovinciale of paracommunale instellingen, ongeacht het statuut of het maatschappelijk doel ervan : autonome overheidsbedrijven, openbare kredietinstellingen, maatschappijen voor openbaar vervoer, provinciale regies, intercommunale instellingen, alsmede alle openbare instellingen opgenomen in artikel 1 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut);

- ziekenfondsen of landsbonden van ziekenfondsen;

- werknemers- of werkgeversorganisaties, of sectorale organisaties;

- beroepsordes (geneesheren, advocaten, architecten enz.);

- Belgische of buitenlandse commerciële vennootschappen vanaf een bepaalde grootte : vennootschappen met een omzet van meer dan een miljard frank. Onder commerciële vennootschappen moet worden verstaan : de handelsvennootschappen in de enge zin van het woord en de burgerlijke vennootschappen die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen;

- Belgische of buitenlandse civielrechtelijke vennootschappen vanaf een bepaalde grootte : vennootschappen met een vermogen van meer dan vijfhonderd miljoen frank. Onder civielrechtelijke vennootschappen moet worden verstaan : de louter burgerlijke vennootschappen, dat wil zeggen de burgerlijke vennootschappen die de rechtsvorm van een burgerlijke vennootschap hebben aangenomen.

De invoering van drempels is gerechtvaardigd omdat het vermoeden bestaat dat de onafhankelijkheid van het betrokken parlements lid sterker in twijfel kan worden getrokken naarmate de omzet of het vermogen van de vennootschap groter zijn. Daarvoor worden de bedragen van het voorlaatste boekjaar dat aan de verkiezingen voorafgaat, in aanmerking genomen. Indien de verkiezingen bijvoorbeeld in januari plaatsvinden, kan het voorkomen dat de cijfers van het voorgaande jaar nog niet bekend zijn. Bovendien worden de bedragen aangepast aan het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen. Als spilindex geldt het indexcijfer op 1 januari 1995.

Het leek ons ook aangewezen het verbod, ingesteld bij artikel 5 van de wet van 6 augustus 1931, om binnen het jaar na het verstrijken van het parlementair mandaat tot een bezoldigd staatsambt te worden benoemd, uit te breiden tot de hierboven vermelde

instances politiques (Gouvernement, Province, Communauté, Région, Europe), mais aussi et surtout par rapport aux instances économiques, sociales ou corporatistes, du secteur privé comme du secteur public.

Il y a lieu en effet de prémunir le Parlement contre les risques de collusion entre l'intérêt général et les intérêts particuliers, surtout lorsque ceux-ci revêtent des enjeux financiers ou de société importants. Dans ce sens, nous croyons qu'il est malsain qu'un parlementaire participe à la direction, l'administration ou la surveillance :

- d'organismes d'intérêt public (parastataux, pararéregionaux, paracommunautaires, paraprovinciaux ou paracommunaux, quels que soient leur statut juridique ou leur objet social : entreprises publiques autonomes, institutions publiques de crédit, sociétés publiques de transport en commun, régies provinciales, intercommunales, ainsi que tout établissement public repris à l'article 1er de la loi du 16 mars 1954 organisant le contrôle de certains organismes d'intérêt public);

- de mutualités ou unions nationales de mutualités;

- d'organisations syndicales, patronales ou sectorielles ;

- d'ordres professionnels (médecins, avocats, architectes, etc.) ;

- de sociétés, belges ou étrangères, de droit commercial d'un certain niveau d'importance : nous proposons de déterminer cette importance par le chiffre d'affaires, en fixant comme seuil le montant d'un milliard de francs. Par société de droit commercial, il faut entendre les sociétés commerciales au sens propre ainsi que les sociétés civiles à forme commerciale;

- de sociétés, belges ou étrangères, de droit civil d'un certain niveau d'importance : nous proposons de déterminer cette importance par le montant du patrimoine, en fixant comme seuil le montant de cinq cents millions de francs. Par société de droit civil, il faut entendre les sociétés civiles « pures », c'est-à-dire les sociétés civiles à forme civile.

L'introduction de seuils se justifie par la présomption que l'indépendance du parlementaire concerné peut être davantage mise en doute selon que le chiffre d'affaire ou le montant du patrimoine est élevé. Les montants sont ceux de l'avant-dernier exercice précédant les élections, car ceux de la dernière année risqueraient de n'être pas connus si des élections avaient lieu en janvier, par exemple. En outre, ils sont adaptés à l'indice des prix de détails avec, pour référence de base, l'indice-pivot du 1er janvier 1995.

Par ailleurs, il nous a semblé opportun d'étendre aux organismes d'intérêt public susmentionnés, l'interdiction faite par l'article 5 de la loi du 6 août 1931, de devenir salarié de l'Etat pendant un délai d'un an après la cessation du mandat parlementaire.

instellingen van openbaar nut. De onverenigbaarheid met een deelname aan het bestuur of het beheer van of het toezicht op die instellingen wordt aldus voor dezelfde termijn verlengd (zie artikel 2 van het voorstel). Op dit verbod worden evenwel twee uitzonderingen gemaakt: het verbod geldt niet voor de activiteiten die inherent zijn aan de politieke mandaten of ambten die de gewezen parlementsleden tijdens dat jaar zouden moeten uitoefenen. Activiteiten inherent aan een politiek mandaat of ambt zijn taken die verband houden met toezicht, bestuur of beheer wanneer die taken onafscheidelijk verbonden zijn met de uitoefening van het mandaat of het ambt en door niemand anders kunnen worden uitgeoefend. Zo kunnen gewezen parlementsleden die later minister of burgemeester worden, ten volle gebruik maken van hun recht om controle uit te oefenen op instellingen van openbaar nut of besturen van regieën die onder hun bevoegdheid vallen. De tweede uitzondering geldt voor activiteiten inzake toezicht, beheer of bestuur, waarvoor het gewezen parlements lid tijdens de uitoefening van zijn mandaat politiek verlof genoot.

Wij zijn van oordeel dat een parlements lid tijdens de uitoefening van zijn parlementair mandaat geen zitting mag hebben in een adviesorgaan dat advies verstrekt aan de wetgevende vergaderingen zelf of aan de deelregeringen: in de eerste plaats omdat hij op die manier advies vraagt én verstrekt, en anderzijds omdat zo een loopje wordt genomen met het principe van de scheiding der machten. Bovendien wordt de autonomie van de deelgebieden aangetast wanneer een federaal parlements lid zitting mag hebben in een instelling die een gewest- of gemeenschapsassemblée of een gewest- of gemeenschapsregering van advies dient.

De opsomming van die nieuwe onverenigbaarheden is samen met de reeds bestaande onverenigbaarheden met mandaten, functies of ambten in de overheidssector opgenomen in § 1 (*nieuw*) van artikel 1 van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers (zie artikel 1, 2°, van het voorstel).

De bepaling dat de eedaflegging als parlements lid een einde maakt aan de openbare mandaten, functies of ambten die onverenigbaar zijn met zijn hoedanigheid van lid van de Wetgevende Kamers, wordt behouden en zelfs verduidelijkt, aangezien uitdrukkelijk wordt vermeld dat deze regel alleen geldt voor de overheidssector (zie artikel 1, 3° van het voorstel). Een dergelijke gelijktijdigheid is in de privé-sector immers ondenkbaar. Deze regel, alsmede de regeling inzake de rechten op een overheidspensioen en inzake het politiek verlof in de overheidssector, zijn opgenomen in artikel 1, § 2 (*nieuw*) van de wet van 6 augustus 1931 (zie artikel 1, 1° van het voorstel).

L'incompatibilité en matière de participation à la direction, l'administration ou la surveillance de ces organismes est ainsi prolongée pendant ce même délai (cf. article 2 de la présente proposition). Cette interdiction subit toutefois deux exceptions. En premier lieu, elle ne s'applique pas à l'égard des activités inhérentes aux mandats ou fonctions politiques que les anciens parlementaires pourraient être amenés à exercer au cours de cette année. Par activité inhérente à un mandat ou à une fonction politique, il faut entendre les missions de surveillance, de direction ou d'administration qui sont inséparablement liées à l'exercice de ce mandat ou fonction, et que nulle autre personne ne pourrait remplir. Les anciens parlementaires devenus ministres ou bourgmestres, par exemple, pourront ainsi exercer la plénitude de leurs prérogatives en matière de surveillance des organismes d'intérêt public ou d'administration des régies qui relèvent de leurs compétences. La seconde exception concerne les activités de surveillance, de direction ou d'administration pour lesquelles l'ancien parlementaire bénéficiait au cours de l'exercice de son mandat d'un congé politique.

Enfin, nous croyons qu'il n'est pas compatible qu'un parlementaire siège dans un organe consultatif appelé à donner des avis aux assemblées législatives elles-mêmes ou aux exécutifs, d'une part parce qu'un parlementaire serait en même temps « conseiller et conseillé » s'il pouvait siéger dans un organisme susceptible de donner des avis aux Chambres, d'autre part parce qu'il y aurait entorse au principe de séparation des pouvoirs si un parlementaire siégeait dans un organe consultatif pouvant remettre des avis au gouvernement. En outre, il y aurait altération de l'autonomie des entités fédérées si un parlementaire fédéral pouvait siéger dans un organisme appelé à donner des avis à une assemblée régionale ou communautaire ou à son organe exécutif.

L'énumération de ces nouvelles incompatibilités constitue, avec celles qui existent déjà et qui sont toutes relatives à des mandats, fonctions ou emplois publics, le § 1er (*nouveau*) de l'article 1er de la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'Etat, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives (cf. article 1er, 2°, de la présente proposition).

La règle selon laquelle la prestation de serment du parlementaire met fin aux mandats, fonctions ou emplois publics incompatibles avec sa qualité de membre des Chambres, est maintenue, et même précisée quant à son application, elle s'applique au seul secteur public (cf. article 1er, 3°, de la présente proposition), une telle simultanéité n'étant pas transposable dans le secteur privé. Cette règle, ainsi que celles relatives aux droits à la pension du secteur public et au congé politique dans le même secteur, constitue le § 2 (*nouveau*) de l'article 1er de la loi du 6 août 1931 (cf. article 1er, 1°, de la présente proposition).

Heeft een lid van de Wetgevende Kamers voor hij zijn parlementair mandaat opnam in de privé-sector mandaten, functies of ambten uitgeoefend die onverenigbaar zijn met het parlementair mandaat, dan moet hij het bewijs leveren dat hij daarvan afstand heeft gedaan. Zo niet, dan wordt hij geacht af te zien van zijn parlementair mandaat (zie artikel 1, 4°, § 3, derde lid, van het voorstel).

Dit wetsvoorstel houdt rekening met de mogelijkheid voor de verkozene om politiek verlof te krijgen, waardoor de onverenigbaarheid wordt opgeschort. Daartoe is een uitbreiding nodig van de mogelijkheden inzake politiek verlof, overeenkomstig titel II, laatste gedachtenstreepje, van de « resolutie met betrekking tot de organisatie van de nieuwe Kamer en het statuut van de toekomstige volksvertegenwoordiger ».

Neemt een parlamentslid tijdens de zittingsperiode in de openbare of de privé-sector een activiteit op die onverenigbaar is met zijn parlementair mandaat, dan is hij verplicht ontslag te nemen als parlamentslid. Zo niet kan de Kamer waarvan hij deel uitmaakt hem ambtshalve ontzetten (zie artikel 1, 4°, § 3, vierde lid, van het voorstel), onverminderd eventuele strafvervolgung wegens overtreding van het verbod om in die omstandigheden zitting te nemen (zie artikel 1, 4°, § 3, vijfde lid, van het voorstel).

Elke Kamer moet met andere woorden toezien op de naleving van dat verbod en geschillen over de toepassing ervan beslechten. De hoven en rechtbanken blijven evenwel als enige bevoegd om straffen uit te spreken.

Dit wetsvoorstel treedt, conform de « resolutie met betrekking tot de organisatie van de nieuwe Kamer en het statuut van de toekomstige volksvertegenwoordiger », in werking bij de volgende gehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Bovendien is de voorgestelde tekst krachtens artikel 23 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, vervangen door artikel 8 van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur, van toepassing op de leden van de gewest- en gemeenschapsraden.

En revanche, si les mandats, fonctions ou emplois incompatibles avec le mandat parlementaire relèvent du secteur privé, il appartient au membre des Chambres qui les exerçait avant son entrée en fonction, de fournir la preuve de leur résiliation, faute de quoi il sera réputé renoncer à son mandat parlementaire (cf. article 1er, 4°, § 3, alinéa 3 de la proposition).

La présente proposition de loi prend en compte la possibilité pour l'élu d'obtenir un congé politique qui suspendrait l'application de l'incompatibilité, possibilité qui doit faire l'objet d'un élargissement en application du dernier tiret du titre II de la « résolution relative à l'organisation de la future Chambre et au statut du futur député ».

Si une incompatibilité survient en cours de législature, qu'elle soit relative à une activité publique ou privée, le membre des Chambres est tenu de démissionner de son mandat parlementaire, faute de quoi la Chambre dont il est membre pourra le destituer d'office (cf. article 1er, 4°, § 3, alinéa 4 de la proposition), et ce sans préjudice d'éventuelles poursuites pénales pour infraction à l'interdiction de siéger dans cette hypothèse (cf. article 1er, 4°, § 3, alinéa 5 de la proposition).

Concrètement, chacune des Chambres est chargée de veiller au respect de cette interdiction, et de trancher les conflits qui surgiraient eu égard à son application. Mais le prononcé des sanctions pénales reste évidemment du ressort exclusif des cours et tribunaux judiciaires.

Conformément à la « résolution relative à l'organisation de la future Chambre et au statut du futur député », la présente proposition de loi entrera en vigueur lors du prochain renouvellement intégral de la Chambre des représentants.

Par ailleurs, la présente proposition de loi s'applique aux membres des Conseils de Région et de Communauté en vertu de l'article 23 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, tel que remplacé par l'article 8 de la loi spéciale du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat.

J.-P. VISEUR
J. GEYSLS
Th. DETIENNE

WETSVOORSTEL

Artikel 1

In artikel 1 van wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers, gewijzigd bij de wetten van 23 december 1950, 28 mei 1971, 6 juli 1987 en 16 juli 1993, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste en het tweede lid van de huidige tekst worden § 1; het derde tot het achtste lid van de huidige tekst worden § 2.

2° de aldus samengestelde § 1 wordt aangevuld met de volgende leden :

« Zij mogen de volgende openbare ambten of functies niet uitoefenen :

- burgemeester of schepen;
- lid van een adviesorgaan waarvan de opdracht of een van de opdrachten erin bestaat advies te verstrekken aan een federale Kamer, een gemeenschaps- of gewestraad, de verenigde vergadering of een van de taalgroepen bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, de federale regering of een of verscheidene van haar leden, een gewest- of gemeenschapsregering of een of verscheidene van haar leden, dan wel aan een van de in artikel 60 van dezelfde bijzondere wet bedoelde colleges of een of verscheidene van zijn leden.

Zij mogen evenmin deel uitmaken van het bestuur of deel hebben aan het beheer van of het toezicht op de volgende instellingen, verenigingen of vennootschappen :

- instellingen van openbaar nut, met inbegrip van de verenigingen van gemeenten en provincies;
- ziekenfondsen of landsbonden van ziekenfondsen;
- werknemers- of werkgeversorganisaties, of organisaties die economische sectoren of vrije beroepen vertegenwoordigen;
- beroepsordes;
- Belgische of buitenlandse handelsvennootschappen met een omzet van meer dan een miljard frank bij het afsluiten van het boekjaar dat voorafgaat aan de verkiezing; de betrokkenen mogen die functie noch persoonlijk noch door een tussenpersoon uitoefenen.

— Belgische of buitenlandse burgerlijke vennootschappen met een vermogen van meer dan vijfhonderd miljoen frank op 31 december van het voorlaatste jaar dat voorafgaat aan dat van de verkiezing; de betrokkenen mogen die functie noch persoonlijk noch door een tussenpersoon uitoefenen.

De in de voorgaande leden vermelde bedragen worden aangepast aan de schommelingen van het

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

A l'article 1er de la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'Etat, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives, modifié par la loi du 23 décembre 1950, la loi du 28 mai 1971, la loi du 6 juillet 1987 et la loi du 16 juillet 1993, sont apportées les modifications suivantes :

1° les deux premiers alinéas du texte actuel forment le § 1er; les alinéas 3 à 8 du texte actuel forment le § 2.

2° le § 1er, ainsi constitué est complété par les alinéas suivants :

« Ils ne peuvent exercer les fonctions ou charges publiques suivantes :

- bourgmestre ou échevin;
- membre d'un organe consultatif dont la ou une des missions consiste à rendre des avis auprès d'une Chambre fédérale, d'un conseil de communauté ou de région, de l'assemblée réunie ou d'un des groupes linguistiques visés à l'article 60 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, du gouvernement fédéral ou d'un ou plusieurs de ses membres, d'un gouvernement de communauté ou de région ou d'un ou plusieurs de ses membres, ou d'un des collèges visés à l'article 60 de la même loi spéciale ou d'un ou plusieurs de ses membres.

Ils ne peuvent également participer à la direction, à l'administration ou à la surveillance des organismes, associations ou sociétés suivants :

- organismes d'intérêt public, en ce compris les associations de communes et de provinces;
- mutualités ou unions nationales de mutualités;
- organisations représentatives des travailleurs, des employeurs, de secteurs économiques ou de professions libérales;
- ordres professionnels;
- sociétés, belges ou étrangères, de droit commercial dont le chiffre d'affaires dépasse un milliard de francs lors du dernier exercice comptable clôturé au moment de l'élection, soit personnellement, soit par personne interposée.

— sociétés, belges ou étrangères, de droit civil dont le patrimoine dépasse cinq cents millions de francs au 31 décembre de la pénultième année qui précède celle de l'élection, soit personnellement, soit par personne interposée.

Les montants mentionnés aux alinéas précédents sont adaptés aux variations de l'indice des prix à la

indexcijfer der consumptieprijzen op basis van de spilindex op 1 januari 1995. »

3° in § 2, eerste lid, worden de woorden « aan de bediening of aan het ambt van de verkozene » vervangen door de woorden « aan de openbare bedieningen, ambten of mandaten die onverenigbaar zijn met de hoedanigheid van lid van een van beide Kamers, met uitzondering van die waarvoor de betrokkene politiek verlof geniet. »

4° er wordt een § 3 toegevoegd, luidend als volgt :

« § 3. Alvorens zijn mandaat op te nemen, stelt elk lid van de Wetgevende Kamers een lijst op met de mandaten, functies en ambten die hij in de overheids- en de privé-sector uitoefende op het ogenblik van zijn verkiezing of — naar gelang van het geval — op de dag waarop een einde is gekomen aan het mandaat van het lid dat hij vervangt. Hij vermeldt daarbij telkens of het een bezoldigd of een niet-bezoldigd ambt betreft. Deze lijst wordt openbaar gemaakt door de Kamer waarvan de betrokkene deel uitmaakt.

Hetzelfde geldt bij de aanvang van elk kalenderjaar voor de mandaten, functies en ambten die het lid in de overheids- en de privé-sector uitoefende op 31 december van het voorgaande jaar. Het lid van de Wetgevende Kamers dat vóór 1 februari van het lopende jaar geen lijst heeft ingediend, wordt geacht te verklaren dat hij naast dat mandaat geen ander mandaat, functie of ambt uitoefent.

Het lid van de Wetgevende Kamers dat op de dag van zijn eedaflegging niet het bewijs heeft geleverd dat hij afstand heeft gedaan van of politiek verlof heeft gekregen voor de mandaten, functies of ambten die onverenigbaar zijn met de hoedanigheid van lid van de Wetgevende Kamers en die hij uitoefende op de dag van zijn verkiezing of — naar gelang van het geval — op de dag waarop een einde is gekomen aan het mandaat van het lid dat hij vervangt, wordt geacht af te zien van zijn parlementair mandaat.

Een lid van een van beide Kamers dat in de overheids- of de privé-sector een mandaat, functie of ambt aanvaardt dat onverenigbaar is met zijn hoedanigheid van lid van de Wetgevende Kamers, houdt onmiddellijk op zitting te hebben. Elke Kamer gaat na of die onverenigbaarheden in acht worden genomen en beslecht de betwistingen hieromtrent door het betrokken lid in voorkomend geval ambtshalve te ontsetten.

Overtreding van het in het voorgaande lid omschreven verbod om zitting te hebben wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van 5 000 frank tot 20 000 frank, of met een van die straffen alleen, en, onverminderd artikel 33 van het Strafwetboek, met ontzetting uit het recht om te kiezen en gekozen te worden gedurende drie tot vijf jaar.

Onverminderd de artikelen 193 en volgende van het Strafwetboek, wordt elke valse verklaring met betrekking tot de lijst bedoeld in het eerste en het tweede lid van deze paragraaf, gestraft met geldboe-

consommation sur base de l'indice-pivot applicable au 1er janvier 1995. »

3° au § 2, alinéa 1er, les mots « à l'emploi ou à la fonction de l'élu » sont remplacés par les mots « aux emplois, fonctions ou mandats publics incompatibles avec la qualité de membre de l'une des deux Chambres, sauf à ceux pour lesquels l'intéressé bénéficie d'un congé politique. »

4° un § 3, libellé comme suit, est ajouté :

« § 3. Avant son entrée en fonction, chaque membre des Chambres établit la liste des mandats, fonctions et emplois, publics et privés, qu'il exerçait au jour de son élection ou au jour de la cessation des fonctions du membre qu'il est appelé à suppléer, selon le cas. Il indique pour chacun d'eux s'ils sont rémunérés ou non. Cette liste est publiée par la Chambre dont l'intéressé est membre.

Il en va de même au début de chaque année civile à l'égard des mandats, fonctions et emplois, publics et privés, que le membre exerçait au 31 décembre de l'année écoulée. Celui qui se sera abstenu d'établir la liste voulue avant le 1er février de l'année en cours sera présumé déclarer n'exercer aucun autre mandat, fonction ou emploi que celui de membre des Chambres.

Sera réputé renoncer à son mandat de membre d'une des Chambres, celui qui, au jour de la prestation de serment, n'aura pas apporté la preuve qu'il a soit résilié, soit obtenu un congé politique concernant les mandats, fonctions ou emplois privés incompatibles avec la qualité de membre des Chambres qu'il exerçait au jour de son élection ou au jour de la cessation des fonctions du membre qu'il est appelé à suppléer, selon le cas. Il en ira de même à l'égard de celui qui se sera abstenu d'établir la liste visée à l'alinéa 1er.

Le membre de l'une des deux Chambres qui accepte un mandat, fonction ou emploi, public ou privé, incompatible avec sa qualité de membre des Chambres cesse immédiatement de siéger. Chaque Chambre vérifie le respect de ces incompatibilités et juge les contestations qui s'élèvent à ce sujet en prononçant, le cas échéant, la démission d'office du membre concerné.

Toute infraction à l'interdiction de siéger établie par l'alinéa précédent sera punie d'un emprisonnement de trois mois à deux ans et d'une amende de 5 000 francs à 20 000 francs, ou d'une de ces deux peines seulement, ainsi que, sans préjudice de l'article 33 du Code pénal, de la privation des droits de vote et d'éligibilité pour un terme de trois à cinq ans.

Sans préjudice des articles 193 et suivants du Code pénal, toute fausse déclaration relative à la liste visée aux alinéas 1er et 2 du présent paragraphe sera punie d'une amende de 10 000 francs à

te van 10 000 frank tot 30 000 frank, en, onverminderd de artikelen 31 tot 33 van hetzelfde Wetboek, met ontzetting uit het recht om te kiezen en gekozen te worden gedurende vijf tot tien jaar. »

Art. 2

Artikel 6 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 6. — Een gewezen lid van de Wetgevende Kamers kan pas deel uitmaken van het bestuur of deel hebben aan het beheer van of het toezicht op de in artikel 1, § 1, vierde lid, bedoelde instellingen van openbaar nut één jaar na het verstrijken van zijn mandaat, behalve wanneer zulks inherent is aan het mandaat of aan het politieke ambt dat hij in die periode uitoefent of wanneer hij tijdens de uitoefening van zijn mandaat daarvoor politiek verlof genoot.

Overtreding van dat verbod wordt gestraft met geldboete van 1 000 frank tot 10 000 frank. »

Art. 3

Deze wet treedt in werking bij de volgende gehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

20 september 1994.

30 000 francs, ainsi que, sans préjudice des articles 31 à 33 du même Code, de la privation des droits de vote et d'éligibilité pour un terme de cinq à dix ans. »

Art. 2

L'article 6 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 6. — Aucun ancien membre des Chambres ne peut participer à la direction, à l'administration ou à la surveillance des organismes d'intérêt public visés à l'article 1er, § 1er, alinéa 4, si ce n'est un an après la cessation de son mandat, sauf si cette activité est inhérente au mandat ou à la fonction politique qu'il est amené à exercer dans ce délai ou s'il bénéficiait, pendant l'exercice de son mandat, d'un congé politique relatif à cette activité.

Toute infraction à cette interdiction sera punie d'une amende de 1 000 francs à 10 000 francs. »

Art. 3

La présente loi entre en vigueur lors du prochain renouvellement intégral de la Chambre des représentants.

20 septembre 1994.

J.-P. VISEUR
J. GEYSELS
Th. DETIENNE